

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D; za pošt. D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plačati se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 16. junija 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 69.

Bolniška blagajna samostojnih trgovcev v Mariboru.

Draga oskrba bolnikov, visoki zdravniški honorarji, ki pomenijo zlasti za trgovca z večjo družino težka bremena, ki morajo ob dolgotrajnih boleznih, osobito kjer so operacije neobhodno potrebne spraviti v bedo in uničiti existenco tudi gmotno dobro stoječega trgovca so bili povod, da so se mariborski trgovci začeli pečati z načrtom ustanovitve bolniške blagajne za samostojne trgovce. Hvaljevredni požrtvovanosti za skupne interese, podjetnosti in vztrajnosti nekaterih trgovcev se je posrečilo spraviti to lepo in posnemanja vredno akcijo na dober tir, na katerem je uspešno napredovala, si pridobivalo vedno večje število pripadnikov in danes vidimo željo prvobojevnikov mariborskega trgovstva uresničeno: mariborsko trgovstvo ima svojo bolniško blagajno, urejeno po lastni volji v skladu s potrebami in zahtevami samostojnega trgovstva, vodeno po komercialnih principih, brez vsakega birokratizma po načelu, da je v bolezni pomagati takoj, da je nuditi potrebne pomoči nujno brez vsakih nepotrebnih birokratičnih formalnosti.

Po dobrem sondiranju terena in po skrbnih pripravah je predsednik mariborskega trgovskega gremija gosp. Vilko Weixl na trgovskem zborovanju v Mariboru dne 22. oktobra 1924 sprožil idejo ustanovitve bolniške blagajne za samostojne trgovce. Ideja je našla med zavednejšim trgovstvom splošno odobravanje, pridobivala si je simpatije tudi med drugimi samostojnimi pridobitniki, med industrijalci in obrtniki in na trgovskem zborovanju dne 28. februarja t. l. je predsednik g. Weixl ponovil svoj predlog, to pot v preciznejši, konkretniji obliki: samostojna bolniška blagajna se naj ustanovi pri gremiju za gremijalne člane; voli se naj pripravljajni odbor z nalogo, da izdela načrt statut, katerega je predložiti prihodnjemu gremijalnemu občnemu zboru. Predlog g. Weixla je bil sprejet in v predlagani odbor so bili izvoljeni gg.: Vilko Weixl, Gjurjo Valjak, Karl Jančič, Josip Hutter, Franc Starčič, Fr. Weiler, Anton Požar, Stan-ko Kocbek in gremijalni tajnik Juro Zidanšek, ki bi imel voditi tajniške posle odbora in katere-mu je bila poverjena tudi kompilacija osnutka statutu, ki se naj predloži prihodnjemu občnemu zboru gremija.

Na izrednem občnem zboru gremija dne 9. maja 1925 žal ni moglo priti do sklepa za ustanovitev bolniške blagajne na podlagi prisilnega pristopa vseh gremijalnih članov, ker je za to potrebna prisotnost najmanj 3/4 vseh članov gremija, zato se je pa ustanovila bolniška blagajna s prostovoljnimi pristopom članov. S tem se je pa tudi dala prilika, da se je mogel nje delokrog razširiti tudi na nečlane gremija, na obrtnike in industrijalce in to za vse v me-lah mariborske oblasti. Prvotno samo za člane gremija izdelan statut je bil v tem smislu spremenjen in soglasno sprejet.

Nato se je izvolil začasni odbor, katerega predsednik je g. Gjurjo Valjak, podpredsednik Ferdo Pintar, ki ima voditi posle do rednega občnega zbora bolniške blagajne.

Z ustanovitvijo bolniške blagajne so pridobili trgovci iz mariborske

oblasti, pa tudi industrijalci in obrtniki institucijo, ki nudi članom in njih družinam za primer bolezni zdravniško pomoč in zdravila, izplačuje za primer smrti članov svojem pogreb-nino, podpira svoje člane za primer onemoglosti in za primer nepredvide-ne nesreče po svojih razpoložljivih sredstvih in skrbi po možnosti za vdove in sirote svojih umrlih članov: Za institucijo, ki zasleduje take namene mora vsak previden trgovec, industri-jalec in obrtnik razširiti najintenziv-nejšo agitacijo. Zlasti je dolž-nost podeželskih gremijev iz mariborske oblasti, da opozorijo interesente svoj-ijh okolišev na blagajno in ji pridobijo čim več čla-nov.

Dobeseden osnutek pravil bolniške blagajne smo priobčili v »Trgovskem listu« št. 58. V osnutku so točno nave-dene pravice, dolžnosti članstva, org-anizacije, dolžnost glede prispevkov, tako, da se lahko vsak, kdor jih pre-čita, prepriča o koristnosti te institu-cije.

Sprejeto s to akcijo so začeli mari-borski trgovci akcijo za nakup sanatorija »Petrovo selo«. Je to mo-derno urejene sanatorij na najlepšem kraju Maribora, preskrbljen z udob-nimi spalnicami za bolnike, operacij-sko dvorano, sploh z vsemi pritiklji modernega sanatorija. Za nakup sanatorija se nabirajo v svrhu ustanov-itve posebnega konsorcija deleži po 1000 Din.

Tudi ta akcija je našla pri vseh smotrenih trgovcih splošno odobrava-nje. Podpisanih je nepričakovano ve-liko deležev iz Maribora. Pričakuje se, da se bodo tudi izven mariboski pridobitniki priključili tej akciji in da ji s podpisom deležev pripomorejo do popolnega uspeha.

Bolniška blagajna in sanatorij »Pe-trovo selo« sta dve akciji, ki sta v ponos mariborskemu trgovstvu. Trgovci iz mariborske oblasti, prijavite se kot člani bolniške blagajne za samostojne trgovce v Mariboru, podpišite deleže »Petrovega sela«, ker se s tem zasigu-rate pred škodo, ki vam jo more po-vzročiti vsaka eventualna nesreča, ka-terim je izpostavljen vsakdo izmed nas. Pomagajte do polnega uspeha ak-ciji, ki je v največjo korist vsakemu posamezniku in v ponos celokupnemu trgovstvu!

Vložitev izjav za občno pridobnino za leti 1926/1927.

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani je objavila razglas o vložitvi pridobninskih izjav za priredbeno dobo 1926./1927. (Uradni list št. 45 iz leta 1925.)

Kakor znano se odmerja občna pridobnina (patent) vsaki dve leti. Zad-nja odmera se je izvršila za priredbe-no dobo 1924./1925. Sedaj se ima vršiti za naslednji dve leti.

V svrhu odmere ali pravzaprav po-razdelitve občne pridobnine mora vsak davčni zavezanec vložiti v času od dne 1. julija do dne 31. julija 1925 predpisano pridobninsko izjavo.

Izjavo je vložiti na uradnem obraz-cu, ki se dobi zastoj pri davčnih ura-dih in davčnih oblastvih. V Ljubljani jo je vložiti pri davčni administraciji, na deželi pa pri davčnih okrajnih oblastvih ali pa pri davčnih uradih. Vložiti jo je pismeno; lahko se poda pa tudi ustmeno pri vseh imenovanih uradih. Na vsako izjavo je prilepiti na prvi strani zgoraj kolek za 5 Din.

Kolka ni treba prepisati; tudi se ne sme pritisniti nanj štamplja.

SPLOŠNI PODATKI O IZJAVI.

Navedbe, ki se morajo podati v iz-javi, se nanašajo praviloma na po-vprečno stanje obratnih razmer v ča-su od dne 1. julija 1924 do dne 30. ju-nija 1925. Če pa se podjetje še ni vršilo leto dni, je navesti podatke iz te krajše dobe, hkratu pa pripomniti, ali in kakšne izpremembe v obratnem obsegu se nameravajo ali se po vsej priliki izvrše v prihodnjem letu.

Za vsak obrt je vložiti posebno iz-javo. O več obratovališčih enega in istega obrta, vzdrževanih v istem po-litičnem okraju, je vložiti pa eno samo skupno izjavo, v kateri se morajo iz-kazati obratne razmere vsakega po-sameznega obratovališča.

Kat. številko, priredbeni okraj, davčno občino, davčno družbo in pri-dobitno skupino je navesti samo toli-ko, kolikor so ti podatki davčnemu zavezanecu znani, ker jih vpiše even-tualno že davčno oblastvo samo.

Pač pa je natančno izpolniti ostalih 15 točk, ki so navedene na obrazcu z zaporednimi številkami in ki ne po-trebujejo splošno nikakih posebnih pojasnil.

Pod točko 5., na primer je navesti morebitne družabnike v podjetju, pod točko 6. pa je navesti druga pridobni-ni zavezana podjetja, ki jih ima isti davčni zavezanec.

Pod točko 7. je navesti, ali in kako dela v obratu tudi davčni zavezanec sam, pod točko 8. pa je navesti vrsto in število pomožnega osebja.

Pod točko 9. je navesti vrsto in šte-vilo vprežne in tovarne živine, seve-da samo toliko, kolikor se rabi v onem obratu, oziroma v oni trgovini, za ka-tero se poda izjava.

Pod točko 10. je navesti v zadnjem razpredelku glede motorov in stro-jev, koliko je v konjskih sil v občē in koliko jih je v resnici izrabljenih.

Kot napravno glavnico (točka 12.) je šteti vrednost morebitnega poslop-ja, ki služi nalašč za dotični obrat in je v ta namen nalašč zgrajeno, potem pa vrednost orodja, strojev in obrat-ne oprave sploh.

Pod točko 13. je navesti obratno glavnico, to je vrednost blaga in mo-rebitne gotovine, kolikor služi za obrat. Če sta napravna ali obratna glavnica izposojeni, naj se to pri-pomni.

Točka 15. d velja samo za najmanj-še davkoplačevalce. Revne obrtnike, ki imajo kvečjemu samo enega po-močnika ali učenca, sme pridobninska komisija namreč oprostiti od tega davn-ka, če vidi, da so v potrebi in bi davek težko plačali. To velja zlasti v onih primerih, kjer je obrtnik bolan ter se ima boriti res z revščino.

POSEBNI ZNAKI OBRATNEGA OBSEGA.

Najvažnejša je točka 14. izjave. Te točke pa nimajo izpolniti vsi davčni zavezanec, temveč samo oni, ki so na-vedeni v alfabetičnem zaznamku, ki je na zadnji strani izjave.

Izpolniti jo imajo zlasti vsi trgovci. Navesti imajo izkupiček na dan ali na teden. Trgovci z živino imajo navesti vrsto in množino prevedene živine; navedejo jo naj tako, da bo razviden tudi izkupiček zanjo. Trgovci z vinom in s špirituozi morajo navesti po-leg izkupička ravno tako tudi vrsto in množino spečanega blaga.

Pri trgovinah naj se navede povsod tudi okolščina, koliko odpade od iz-kupička na trgovino na debelo, ker

velja zanjo manjše davčno merilo. Tudi je gledati, da bodo podatki v skladu z napovedbami za dohodnino ali za poslovni davek.

Pri gostilnah je navesti množino iz-točenega vina, mošta, piva in žganja, potem pa za koliko se je prodalo sku-paj kruha, jedil, sodavice, pokalice itd. Tudi je navesti število in povprečno ceno sob za tujece.

Pri mesarjih je navesti, koliko se je zaklalo razne živine. Razločevati je pitane vole, drugo govedo, teleta, pra-šiče, drugo drobnico in konje. Če mes-ar ne kolje sam, temveč kupuje že zaklano živino, je navesti množino razsekanega mesa.

Pri žagah je navesti, koliko je bran, okrožnih žag, strojev za skodlje in kaki so, potem množino razrezanih trkljev. Pri mlinih je napovedati šte-vilo in vrsto kamnov, valjalnikov in množino zmletega žita. V točki 15. b je navesti, koliko dni ali tednov se je obrat v letu sploh izvrševal. Morebit-no zakupnino (najemščino) za obrt je navesti pri točki 15. c — kar velja tudi za druge obrti, zlasti za gostilne.

Pri rokodelskih obrtih ni navesti v točki 14. nobenih posebnih znakov, ako ni obrt v zaznamku na četrti stran-ji posebej omenjen. Pri teh obrtih zadostuje že število pomočnikov in učencev. Če je bil pa davčni zaveza-nec bolan ali kako drugače zadržan, da ni mogel izvrševati obrta ves čas tako kakor po navadi, naj se to na-vede v točki 14. tudi tedaj, če se ne more zahtevati prostost od davka, ker se doseže na ta način vsaj znižanje.

POSLEDICE, ČE SE NE VLOŽI IZJAVA.

Pozivi, da se naj vložijo izjave, se ne bodo razpošiljali. Vsak mora sam skr-beti, da si preskrbi tiskovino in da vložijo izjavo pravočasno.

Ako kdo ne vložijo izjave v navede-nem roku, ali pa če je sploh ne vložijo, ga zadenejo kontumačne posledice, to se pravi, pridobninska komisija mu bo davek kar sama odmerila, kakor bo mislila, da je prav in morebiten priziv bi bil brezuspešen. V interesu obrtnikov in trgovcev je torej, da vlo-že izjave pravočasno.

Novo redne proge naše trgovinske mornarice.

Kakor smo v našem listu že poro-čali, je vpostavila parobrodna družba »Oceania« redno trgovsko zvezo jadranskih pristanišč z Marseillom, Španijo, Marokom in Kanarskimi oto-ki. To progo je imenovan društvo sicer efektivno vzdrževalo že več nego eno leto, toda sedaj je postala ta pro-ga redna, s stalnimi zvezami, ki se bo vršila po že objavljenem voznem redu z odhodom iz Splita vsakega 1. v mesecu, s pristankom v Šibeniku, Sušaku, Trstu in eventualno v Gružu.

Uvedba rednega prometa bo mnogo pripomogla ugodnejšemu razvoju naših trg. odnosajev z inozemstvom. Posebne važnosti so te proge poleg drugega zlasti za prevoz našega lesa. Ta naš najvažnejši izvozni predmet ima tam najboljša tržišča, kar nam najbolje dokazuje dejstvo, da so se s početka izvažale po tej progi iz naših luk samo neznatne količine, medtem ko je izvoz dosegel danes že sko-raj predvojnne množine. Znatni raz-voj izvoza so v prvi vrsti pospeševale redne zveze, pa tudi znižane prevozne cene. Ves promet v tej smeri se je vršil prej izključno na ladjah italijan-

skih paroplovnih družb, ki so zahtevale uprav neznozne prevozne cene, kar je seveda onemogočilo vsak razmah našega izvoza in to v korist baltiškega lesa, ki je poplaval zlasti španska in maroška tržišča.

Z ustanovitvijo teh rednih prog se bo brez dvoma povečal tudi uvoz blaga iz zgoraj navedenih krajev v naše luke. Doslej so vzdrževale te zveze samo inozemske družbe, katerih ladje niso pristajale v naših lukah. Pri tem je bilo treba blago prekravati, kar je silno podražilo prevozne stroške in oteževalo normalni razvoj trgovskih odnošajev.

Pripomniti je še tudi, da razen gori navedene proge vzdržuje »Oceania« tudi redni promet z Levanto. Zlasti v tej smeri nanovo uvedeni redni promet naših domačih parobrodskih družb naleti na skoro nepremostljive težkoče. Inozemska parobrodna društva, zlasti tržiški »Lloyd«, ki je smatral doslej te proge kot svoj izključni monopol napenja sedaj vse sile, da našo konkurenco uniči in ponovno prevzame te proge in ta tržišča v svojo režijo, da bi potem tako določeval prevozne cene po svoji volji in to na škodo našega izvoza in na škodo naših trgovskih odnošajev z Levanto.

Vpostavitve rednih trgovskih zvez »Oceanie« je našlo največje odobravanje v krogih naših trgovcev in industrijev, toda uvedba rednega prometa, zlasti v navedenih smereh, zahteva zlasti spočetka velike žrtve, zato je neobhodno potrebno, da krene naša država v eminentnem interesu celokupnega gospodarstva svojo največjo pozornost temu razmahu naših domačih družb in da jim pomaga s potrebno subvencijo. S tem jim bo omogočila vzdržati konkurenco napram izvrstno subvencioniranim inozemskim družbam, a obenem bo s tem pripomogla našemu gospodarstvu in razvoju trgovskih zvez z inozemstvom do procvita v veliko korist celokupnega našega gospodarstva.

Odpustitev pomožnega delavca vsled izostajanja od dela.

(Iz obrtno-sodne prakse.)

Brezoblastna popustitev dela v smislu § 82. lit. f) obrtnega reda je tudi, če pomožni delavec izostane od dela, čeprav vsled nepremagljivega zadržanja, če pa izostanja ne opraviči.

Na ta zakoniti razlog skliceval se je toženec kot čevljarški mojster pri obrtnem sodišču vsled tožbe njegove šteparice. Ta je imela pri njem tedenske mezde 300 Din in glede odpovedi ni bilo dogovora. Ker jo je toženec dne 18. oktobra 1924 odpustil brez odpovedi, vložila je proti njemu tožbo na plačilo 600 Din kot plačo, odpadajočo na 14dnevno zakonito odpovedno dobo.

Toženec je ugovarjal, da je tožnica neopravičeno izostala od dela v ponedeljek 13. oktobra 1924 in še enkrat pozneje.

Razun tega ugovarjal je, da je bilo službeno razmerje le provizorično. Sodišče je obsodilo toženca v plačilo iztoževanih 600 Din in stroškov.

Tožnica je namreč navajala, da 13. oktobra ni mogla na delo radi zobobola, zaradi katerega je morala k zdravniku. Stanuje v Štepanji vasi in je šla k zobozdravniku v garnizijsko bolnico. Ker je toženčeva delavnica ravno na nasprotnem koncu mesta, se takoj tisti dan ni mogla iti k tožencu opravičiti, pač pa je, kar je potrdil tudi toženčev poslovodja, tožnica takoj prihodnje jutro prišedša na delo, se opravičila, da je bila prejšnji dan pri zobozdravniku. Odsotnega toženca zastopal je tisti dan poslovodja, ki je kot priča izpovedal, da je smatral s tem tožnično odsotnost za opravičeno, posebno, ker se ji je plača za tisti dan itak odtegnila. Dne 15. oktobra 1924 je po pričevanju poslovodje tožnica zopet prosila, da bi se smela odstraniti za pol ure, kar ji je mesto odsotnega toženca dovolila tega hči.

Ne more se to trditi, da je tožnica neopravičeno ali brezoblastno delo popustila in da je bil s tem dan razlog za nje takojšnjo odpustitev v smislu § 82. lit. f) obrtnega reda.

Ker se je tudi drugi toženčev ugovor, da je bilo namreč službeno razmerje le provizorično, izkazal kot neutemeljen, je sodišče v smislu § 84. obrtnega reda tožbenemu zahtevku ugodilo.

Trgovina.

Občni zbor Saveza trgovcev v Zagrebu. Dne 15. t. m. dopoldne je imel Savez trgovcev v Zagrebu svoj redni letni občni zbor ki ga je otvoril predsednik gosp. Ernest Grünwald z daljšim govorom, v katerem je očrtal gospodarski položaj trgovcev. Lansko leto je bilo najtežje po vojni, ker je bilo v znamenju dviganja dinarja in pomanjkanja denarja. Zato je bilo veliko insolvent in prisilnih poravnjav, ki so veletrgovino silno otežkočale in jo spravile v neugoden položaj. Govoril je potem o škodi, ki jo povzročajo trgovcem razne carinske tarife, o železniški tarifi politiki in o raznih odredbah in zakonih, kakor tudi o velikih davčnih dajatvah trgovcev. Iz govora gosp. Grünwalda se je zrcalilo splošno gospodarsko stanje naše države v preteklem letu. Končno je pozival trgovce, naj imajo več smisla za stanovsko organizacijo, ker jih mnogo silno škoduje trgovskemu stanu s svojim ponašanjem. Potem je prečital tajnik gosp. Juhn poročilo o delovanju Saveza v pre-

teklem poslovnem letu. Vsa poročila so bila vzeta na znanje. Končno je bil izvoljen nov odbor. Izvoljeni so bili: za predsednika zopet Ernest Grünwald za podpredsednika pa S. Milinov in M. Milič.

Pred obnovitvijo trgovskih pogajanj z Avstrijo. — Načelnik ministrstva trgovine in industrije dr. Milan Todorović se nahaja na Dunaju v svrhu dogovora s šefom avstrijske delegacije za sklepanje trgovinske pogodbe med Avstrijo in Jugoslavijo g. dr. Schüllerjem in pričakovati je, da se bodo pogajanja še koncem tega meseca obnovila.

Nova borza v Vojvodini. V nedeljo dne 14. t. m. se je vršil v Somboru ustanovni občni zbor »Somborske poljedelske borze«, ki je bila nedavno ustanovljena. Tako bo imela Vojvodina dve blagovni borzi.

Italijanski krompir v Zagrebu. — V Zagrebu so pripeljali večje količine italijanskega krompirja, ki je baje boljši od našega. Dnevno prodajo v Zagrebu dva vagona tega krompirja za 80.000 Din.

Trgovina med Italijo in Jugoslavijo. V prvem tromesečju 1924 je izvozila Jugoslavija v Italijo blaga v vrednosti 103 milijonov 726.549 lir, uvozila pa za 94.484.507 lir.

Industrija.

Skupščina industrialev iz cele države. — Centrala industrijskih korporacij sklicuje za 21. t. m. občni zbor industrijskih korporacij iz vse naše države. Zbor se bo vršil v Beogradu v dvorani Centrale. Na dnevnem redu je razprava o vseh problemih, ki ovirajo pravilni razvoj naše industrije. Obravnavalo se bo seveda v glavnem vprašanje davčne reforme.

Spor v avstrijski tekstilni industriji. — V tekstilni industriji v Avstriji je prišlo zadnje dni do poravnave spora, vsled katerega je bilo dalje časa okrog 20.000 delavcev izprtih. Delati se je zopet začelo te dni, ker so se delavci izjavili sporazumno, s predlaganimi plačami. Hkratu je poravnani tudi spor, ki je nastal v nekaterih podjetjih predelavne industrije, ker so delodajalci pristali na 10% povišanje plač.

Stinnesovemu koncernu je ponudila dunajska tvrdka Hartmann izdatno pomoč s tem, da hoče prevzeti celokupno papirno industrijo tega koncerna. Hartmann ima velik vpliv na največje avstrijsko podjetje te stroke, na »Leykam d. d.«

Tehniški semenj na Lipskem Od 27. avgusta do 9. septembra t. l. se vrši na Lipskem tehnični velesojm. Največja razstava vseh vrst orodja za predelavo kovin in lesa.

Denarstvo.

Zvišanje diskonta v Italiji. — Dne 3. t. m. je bila v Italiji zvišana oficijelna diskontna mera od 6 na 6½%.

Carina.

K naši novi carinski tarifi. — Dne 12. t. m. je bil v seji komiteja ministrov v Beogradu odobren splošni del carinsko-tarifnega zakona in je sedaj vprašanje samo par dni, da pride tudi tarifa v za-

ključni pretres. Kakor čujemo, se vrše v ministrstvu financ venomer tozadevne seje.

Carinski boj med Poljsko in Nemčijo. — Poljski tisk zelo obširno razpravlja o gospodarskih odnošajih med Nemčijo in Poljsko. Pred mesecem začeta gospodarska pogajanja med obema sosednima državama so dospela po izjavi političnih krogov povsem na mrtvo točko. Nemčija je stavila razne zahteve političnega značaja, ki jih Poljska načeloma ni mogla sprejeti in odobriti, ker bi bila s tem kršena suverenost poljske republike. Poljski gospodarski in finančni krogi računajo, da se gospodarska pogajanja z Nemčijo popolnoma prekinejo in da izbruhne carinska vojna med Nemčijo in Poljsko, poudarjajo pa pri tem, da je bila ta vojna Poljski vsiljena, ker je Nemčija za gospodarske koncesije zahtevala pretirane politične koncesije, tako, da se smejo Nemci prosto naseljevati ob obojnih krajih. Po versailleski mirovni pogodbi je Nemčija obvezana na račun reparacij nabavljati na Poljskem 500 ton premoga v vrednosti 5 milijonov mark. Nemčija noče več tega naročila in bo zato nad 30.000 rudarjev brez posla.

Davki in takse.

Promet z žigicami in cigaretnim papirjem ni podvržen davku na poslovni promet. Delegacija ministrstva financ v Zagrebu je z dne 22. maja t. l., št. 22.199 obvestila interese v Zagrebu, da so glasom obvestila monopolne uprave vse vrste žigice in cigaretni papirji domačega proizvoda pri prodaji davka na poslovni promet proste. (Na to oprostitev je naša Trgovska in obrtniška zbornica opozorila že pred nekaj meseci.)

Promet.

Avtomobilski promet Kočevje—Brod. — Počeniš s 6. t. m. vozi med Kočevjem in Brodom vsak dan poštini avto. Poštini avto odhaja iz Kočevja ob 12. uri popoldne in se vrača v Kočevje prihodnji dan ob 10. uri dopoldne.

Prvi vlak na splitski železnici. — V Splitu vlada naravno veliko zanimanje za otvoritev železniške proge Split—Zagreb. Proga je dovršena in je 10. t. m. že prispel v Split prvi poskusni vlak. V salonskem vozu se je pripeljal ravnatelj zagrebske železniške direkcije. Na kolidvoru se je zbrala velika množica ljudstva, ki je pozdravljala prvega potnika nove proge. Proga bo slovesno otvorjena na dan otvoritve Jadranske razstave v Splitu. Verjetno je, da se te slovesnosti udeleži tudi kralj.

Razno.

III. Gospodarski kongres v Beogradu. — V soboto je bil v Trgovski zbornici v Beogradu sestanek zastopnikov trgovine, obrti in industrije ter udruženja izvoznikov, da se določi program za III. Gospodarski kongres, ki se ima vršiti dne 5. in 6. septembra v Beogradu. Določen je že dnevni red tega kongresa, ki vsebuje sledeča važna vprašanja: 1. Dav-

LISTEK.

Dr. Metod Dolenc:

O denarnih krizah v preteklih in današnjih časih.

(Konec.)

To so vsa določila, ki jih moremo šteti v vrsto tistih, ki se pečajo z valorizacijskim problemom. Ta določila so dobila, dasi so bila izdelana le kot uredbe, v smislu predpisov Vidovdanske ustave moč zakona. Če se primerja njih vsebino z gori navedenimi podrobnimi predpisi tretje davčne prisilne naredbe za Nemčijo, vidi se, da se jedra problema zvišanja terjatve vsled razvredbe denarja ne dotaknejo, ampak, da plavajo vseskozi v tistih vodah, ki bi jih sodišče po zdravi in pametni razlagi splošnih določil občega državljankega prava lahko sama tako rešila, kakor je tu določeno. Prav posebno je omeniti, da se zgorajšni predpisi ne tičejo tistih izvenpogodbenih zahtevkov, ki so

zapali pred ali po popolni mobilizaciji (31. marca 1920), pa so vsled padea vrednosti krone, oziroma dinarja, prišli ob pravo veljavo. Tako vidimo, da so morala sodišča spoznati, da se oprosti obvezanec od dolga ki je nastal še pred vojno v kronah, iz vzroka, ker je bil nujni dedič vsled davkov prikrajšan na nujnem deležu, če plača obvezanec v novčanicah, ki veljajo v letu pravde (1923). Obveljalo je torej — načelo, da je predvojna krona in povojna krona eno in isto.

Vendar so naša sodišča v nekaterih primerih, kjer jim niso bile vezane roke po naredbi glede zamenjave kron z dinarji, šla preko tega ozkosrčnega stališča in so izdala sodbe, ki krepko podpirajo zahtevo pametnega zvišanja terjatve radi razvredbe dinarja, odnosno krone. Dopustila so n. pr. številčno zvišanje boleznine za razvredbo dinarja še med tekotom pravde. Vsled železniške nesreče v l. 1917, poškodovani tožitelj je zahteval skrajša 80.000 kron za bolečine. Ker pa je pravda tekla nad tri leta, zvišal je prvotno zahtevani znesek za

desetkrat, sodišče pa mu je končno priznalo 300.000 kron. Dalje so sodišča znižala rente za poškodovanje v obratu, pa tudi vzdrževalnine v rodbinskih zadevah n. pr. napram nezakonskemu detetu, ločeni soprogi.

V splošnem se mora reči, da problem valorizacije vsled razvredbe novčanice navzlic nedostajajoči zakonodaji, dobiva v naši judikaturi čedalje širšega vpoštevanja in pravilnejšega razumevanja. Če smo dejali v uvodni besedi, da se pripravljamo uravnovesje denarne krize, potem imajo naša sodišča gotovo več zaslug za to, kakor naša zakonodaja.

Največ pa morejo in morajo pripomoči k pravilni rešitvi denarne krize sami gospodarski interesi, ako v svojih kalkulacijah strogo upoštevajo naše prilike in po strogo reelnih načelih sklepajo primerne pogodbe.

Ostane pa vsekakor še dokaj problemov, kjer bi morala zakonodaja krepko vnovič poseči v razmere, kot n. pr. glede povišanja preživnin, osobito pa zavarovalnin. Zavarovavec, ki si je zavaroval n. pr. pred 25 leti življenje s padajočo letno premijo za-

to, da bi mogel dati svoji doraščajoči hčerki ob možitvi — potrebno opravilo, je vplačal skoro vso zavarovalno vsoto še pred in med vojno v dobri valuti — a dobi, n. pr. letos, zavarovalno vsoto v dinarjih, s katerim ne more hčerki niti ene obleke kupiti, kamo li pohištvo za več sob. To so kričeče krivice, osobito če se pomisli, da so zavarovalne družbe prejete premije naložile v realne vrednosti, največ v nepremičnine. Te zadeve iz prošlosti se ne dajo drugače likvidirati, nego s pametno zakonodajo, ki vpoštevata interese obeh strani.

Pri nas žal, še nismo prišli do smotrene gospodarske zakonodaje. Loteva se že resignacija gospodarskih krogov, ki duši podjetnost. Pokret more priti zopet le iz gospodarskih krogov, ki naj bi energično zahtevali, da naj se partizanska politika umakne — zdravi, samogospodarski politiki: Prej ne pride do začetkoma povdarjanega uravnovesenja in do pravne sigurnosti.

Ljubljana, dne 7. majnika 1925.

čni sistem: a) sedanji davčni sistem, b) reforma davčnega sistema. 2. Naša socialna zakonodaja: a) zakon o zaščiti delavcev in inšpekcija dela, b) zakon o zavarovanju delavcev, c) vprašanje reforme zavarovanja delavcev. 3. Ugotovitev količine in vrednosti našega izvoza od 1. septembra 1925 do 31. avgusta 1926 in odredbe za napredek našega izvoza iz posameznih izvoznih predmetov.

Otvoritev našega paviljona na pariški razstavi dekorativnih umetnosti. — Dne 17. t. m. se bo, kakor se nam poroča, svečano otvoril naš paviljon na mednarodni razstavi dekorativne umetnosti in industrije v Parizu. V imenu vlade bo prisostvoval otvoritvi paviljona trgovinski minister dr. Prvislav Grisogono. Gospod minister je že odpotoval v Pariz in ga za čas njegove odsotnosti zastopa minister za šume in rude g. dr. G. Zerjav. Poleg ministra dr. Grisogona se udeležijo otvoritve paviljona tudi načelnik umetniškega odelenja v ministrstvu prosvete g. Senca.

Kongres jugoslovanskih veterinarjev v Ljubljani. — Za kongres veterinarjev, ki se vrši v dneh 18., 19. in 20. t. m., vlada splošno zanimanje. Kakor doznavamo, so došle prijave za kongres iz vseh krajev naše kraljevine. Poleg tega se udeležijo kongresa osebno tudi gospod poljedelski minister in g. vojni minister po zastopniku. Operno gledališče priredi ančast došlim gostom dne 19. t. m. predstavbo »Hoffmanove pripovedke«.

Častni konzul na Dunaju. Ministrstvo inostranih del je sporočilo naši Trgovski in obrtniški zbornici, da je bil z ukazom z dne 27. aprila t. l. imenovan za častnega konzula naše kraljevine na Dunaju g. Djordje Josimović, novinar.

Konvencija o železnih vratih. Rumunska in naša delegacija sta v načelu pregledali od našega zunanjega ministrstva sestavljeno konvencijo glede železnih vrat. V diplomatičnih krogih izjavljajo, da bodo pogajanja med Rumunsko in našo državo že prihodnji teden popolnoma končana. Predsednik naše delegacije je dr. Vasa Jovanović.

Važni diplomatični pogovori v Rimu. — Dne 12. t. m. je sprejel Mussolini francoskega in belgijskega poslanika, s katerima je imel daljše pogovore. Angleški poslanik je opetovano posetil zunanje ministrstvo. Gre za italijansko stališče nasproti angleško-francoskemu garancijskemu paktu.

Glavne točke garancijskega pakta. Odgovor Francije na nemške ponudbe glede garancijske pogodbe sta odobrili Anglija in Belgija. Pričakovati je še odobrenje Italije, nakar Francija takoj izroči odgovor nemški vladi. Kakor poroča »Matinc«, se odgovor Francije konkretizira na štiri glavne točke: 1. garancijska pogodba za varstvo meja ob Reni po nemški ponudbi, izdelana že od ministrskega predsednika Zuma za dobo 30 let. 2. Sprejme se pogodba o razsodišču. Ponudba Nemčije v tem smislu se odobrava. 3. Francija izjavlja, da se imajo pod njeno zaščito skleniti slični pakti s Poljsko in Češkoslovaško. 4. Nemčija je predlagala za razsodnika ameriške države. Francija iskreno želi, da bi velike ameriške države sodelovale v tako važnem paktu. 5. Sličen garancijski pakt ima Nemčija skleniti z Belgijo.

Bojkot angleškega in japonskega blaga v Shanghaju. Položaj v Shanghaju je zbog nemirov še vedno težaven. Večji del javnega mnenja podpira zahteve »vstašev«, ki zahtevajo, razveljavljenje inozemskih koncesij in odpoved mednarodnih pogodb. Na zborovanjih je bil proglašen bojkot angleškega in japonskega blaga. Sklenjeno je bilo tudi dovoliti kitajskemu komisariju za zunanje stvari rok 24 ur za sprejetje predloženih zahtev z grožnjo, da bo v slučaju zavrnitve proglašena stavka v vsej Kitajski. Iz Moskve sporočajo o številnih zborovanjih, na katerih so bile sprejete resolucije, kjer se izražajo simpatije za to gibanje proti tujcem v Shanghaju. Osrednji odbor ruskih sindikatov je poslal v Peking 50.000 rubljev, kot podporo za stavkujoče in družine padlih Kitajcev. Medtem so angleški krogi zelo vznemirjeni zaradi teh zmešnjav, ki kažejo, da se bodo še povečale in razširile. Namen Amerike za čimprejšnje sklicanje konference za kitajske carine je dobil v teh krogih največje odobravanje, ker se smatra, da ne bo nobena kitajska vlada mogla vzpostaviti mira, ako ne bo imela sredstev za

vzdrževanje civilne in vojaške uprave. K temu pa se še pripominja, da mora prevzeti vodstvo osrednje vlade mož, ki bo znal kot tak doseči, da se bo njegova volja izvrševala.

Prva razstava naše primorske kulture (od 25. julija do 25. avgusta). Ob priliki otvoritve liške železnice, ki bo vezala naše srednje Primorje s severom države, bo prirejena v Splitu velika Jadranska razstava. Razstava ima ta namen, da pokaže zlasti inozemcem produkte našega poljedelstva, industrije, pomorstva in rudarstva naše obale. Na razstavi bodo zastopane firme, ki se bavijo z izvozom olja, južnega sadja, vina, likerjev, konzerviranih rib in drugih primorskih produktov. Razen tega bo tudi na razstavi zastopana umetnost, zlasti izdelki narodnih noš, razne vezenine in fotografirska umetnost. Mesta Rab, Kraljevica, Trogir, Hvar, Dubrovnik, Šibenik in druga bodo razstavila slike in fotografije hotelov in prirodnih lepote. V posebnem oddelku bodo primorski umetniki razstavili svoje izdelke. Razstava bo otvorena mesec dni in sicer od 25. julija do 25. avgusta. Prometno ministrstvo bo dovolilo polovično vožnjo na vseh državnih železnicah za posetnike te razstave. Iste ugodnosti bodo nudile izletnikom tudi Dubrovniška Plovilba in Jadranska Plovilba. Te ugodnosti pa se bodo mogli poslužiti samo oni, ki bodo imeli posebne legitimacije, izdane od Društva jadranske razstave. Te legitimacije prodaja društvo »Putnik« v Splitu.

Polovična vožnja udeležencem informativnega zleta v južno Srbijo. Ze vsa leta po osvobojenju se Slovenci mnogo zanimamo za južno Srbijo. Mnogo je ljudi kmetskega stanu, ki želijo priti do zemlje potom Agrarne reforme ali pa potom privatnega nakupa. Ravnotako pogosto se oglašajo razni obrtniki, ki se želijo naseliti v južni Srbiji. Je pa tudi mnogo premožnejših ljudi, ki bi si na jugu želeli ustvariti kakoršnokoli trgovino ali industrijo. Toda vsakdo niti prav ne ve, ni kod, ni kam, razmer pa naši ljudje sploh ne poznajo in so tudi sicer premalo orientirani. — Tudi je za manjšega človeka dosti drago, ako bi sam »hodil gledat na uro«. — Doznavamo, da organizira lastnik »Agrarnega biro-a« g. dipl. agr. A. Jamnik v Ljubljani, ki pozna Srbijo še iz predvojnih časov, — skupen informativni zlet v južno Srbijo in s tem daje udeležencem priliko, da se tudi na licu mesta informirajo o vsem, kar jih zanima. Zlet bo vodil g. dipl. agr. A. Jamnik sam in zbere tudi vse potrebni, specialni informacijski material. Preiskrbel je pri Ministarstvu Saobračaja ugodnosti. Udeleženci plačajo samo polovično vožnjo, ki bi utegnila znašati okoli 600 Din, po prov. potnem načrtu pa tudi s prenočitvi po večini ne bo stroškov. Zaradi že nastopajoče vročine, bi se zlet pač najbolje vršil s početkom septembra. Ako pa bi večina udeležencev zahtevala, da se vrši prej (a ne pred 15. julijem), bi se njih želji moglo ustreči. Prijaviti se je do 30. junija t. l. Izletniki se ustavijo po en dan v Beogradu in Nišu, potem pa gre pot dalje v Vranje, Skoplje in Ovčeje in na Kumanovsko polje, v Tetovo, Prizren, Ohrid, Bitolj, Vele, Kos, Mitrovico, na Kosovo polje itd. ter event. tudi v Solun, če se bo za to (posebej) prijavilo dovolj interesentov. Potni program še ni popolnoma definitiven in se še lahko kaj opusti (zlasti Ohrid) ali dopolni. Prijave sprejema in daje pojasnila »Agrarni biro« dopl. agr. A. Jamnika v Ljubljani, Šelenburgova 7/I. Pisme-

nim vprašanjem je za odgovor priložiti 3 dinarje v znakmah. Davno je že bil čas, da bi se bili poklicani faktorji spomnili in organizirali tak informativen zlet in zato privatno inicijativo in prevzem vsega težkega dela po g. dipl. agr. A. Jamniku še tembolj pozdravljamo in mu častitamo na prvem uspehu, ki ga je v tem vprašanju že dosegel, ko je izposloval za udeležence polovično vožnjo, o ostalih uspehih, ki jih bo dosegel za udeležence, pa tudi ne dvomimo.

Državna borza dela v Mariboru. Od 7. t. m. do 13. t. m. je bilo pri tej borzi prijavljenih 171 prostih mest, 168 oseb je iskalo službe, v 50. slučajih je borza posredovala uspešno in 8 oseb je odpotovalo; od 1. januarja do 13. junija pa je bilo 3137 prostih mest prijavljenih, 4617 oseb je iskalo službe, v 1321 slučajih je borza posredovala uspešno in 319 oseb je odpotovalo.

Rumunija po agrarni reformi Agrarna reforma v Rumuniji je zaključena in posestno stanje je popolnoma spremenjeno. V stari Rumuniji je padlo veleposestvo na 8% površine, ki se da obdelati, na korist malim posestvom, kojih odstotki so narasli na 80,94, dočim je ohranilo srednje posestvo svoje prejšnje stanje, okoli 11, natančno sedaj 11,06%. Na Erdeljskem so reducirali veleposestvo na 22,75%, spet na korist malega posestva, ki ima danes približno polovico vsega kulturnega sveta, 49,39%, dočim je ostala srednjemu posestvu dobra četrtina, 28,93%. Če seštejemo te odstotke, dobimo 101,07%, torej 1,07 preveč, znamenje pomanjkljive rumunske statistike ali pa je bil poročevalec slab. V Besarabiji pripade po izvršeni agrarni reformi veleposestvu in srednjemu posestvu 353.000 ha, malemu posestvu pa 3,255.000 ha, torej desetkrat več. V Bukovini je prišlo okoli 60.000 ha iz rok veleposestva na male posestnike.

Veleposestva so izgubila, razdelitev je sedaj bolj pravična in bolj naravna. Agrarna reforma je prišla ravno ob pravem času, da je prinesla deželni mir, ki je za poljedelsko delo tako potreben. Reforma je vsestransko dobro vplivala. V žetvinem letu 1919/20 je znašala obdelana površina 8,658.000 ha, 1920/21 že 10 milijonov 43.000, 1921/22 10,338.000 1922/23 10,712.000, 1923/24 pa celo že 11,338.000 ha. To pomeni povišek napram letu 1919/20 za 30,94%. Pridelek žita se je zvišal od 8,996.000 ton leta 1920 na 9 milijonov 193.000 ton leta 1922 itd. Pšenice je leta 1919/20 vzela prostor 2,023.000 ha, 1922/23 že 2,690.000 in 1923/24 3 milijone 172.000; pridelek se je pa povešal od 1,669.000 ton 1919/20 na 2,780.000 ton 1922/23; z drugimi besedami: v letu 1919/20 so pridelali na 1 ha 8,3 metrskih stotov pšenice, l. 1922/23 pa 10,3! l. 1920 je dal 1 hektoliter 74,8 kg, l. 1923 pa 77,7 kg. Torej vsestranski napredek.

Tudi v živinoreji gre navzgor. Leta 1919 so našeli v vsej Rumuniji 1,380.000 konj, 4,634.000 glav goveje živine, 7 milijonov 791.000 ovac, 355.000 koz in 2 milijona 289.000 prašičev; leta 1913 pa 1,828.000 konj, 5,739.000 goveda, 12 milijonov 481.000 ovac! (+ 60% v 4 letih!), 585.000 koz in 2,925.000 prašičev. Prirastek vseh znaša 20%.

Eksport zemskih produktov je znašal leta 1919 39.250 ton, vrednost 29,695.000 lejev, eksport živalskih produktov 334 ton, vrednost 4,541.000 lejev; leta 1922 so pa številke tele: 3,218.000 ton in 7,970.000.000 lejev ter 70.000 ton in 1,427.000.000 lejev.

Treba je bilo obdelovanje izboljšati, saj je bilo prej zelo slabo. Zato je morala država reformo s posebnimi naredbami izpopolniti in dohodke iz poljedelstva s tem pomnožiti. V prvi vrsti so bile potrebne šole, in jih je res vzklila cela vrsta: dve višji poljedelski šoli in ena srednja, srednja vinarska šola, 31 nižjih šol za poljedelstvo, vinarstvo, vrtnarstvo, čebelarstvo, sviloprejšstvo, 14 osnovnih šol za kmetijstvo, sadjarstvo, vinarstvo, vrtnarstvo in poljedelska dela ter 16 gospodinjskih šol. Obenem je začela država ustanavljati vzorna kmetijstva in šole za gojitev sadnih dreves in vinske trte; v Besarabiji je pa ustanovila kmetijske postojanke, kamor pridejo kmetje v vsakem slučaju lahko vprašat za svet. Danes je v Rumuniji 48 vzornih kmečkih posestev, 3 poljedelske postojanke, 8 postojank za gojitev in oplemenitev rastlin, 1 za svilogojstvo, 39 šol za gojitev drevja, vinarstva, vrtnarstva in sadjarstva ter 10 poljedelskih postojank v Besarabiji; tem postojankam se bodo družile še druge, v stari Rumuniji.

Osrednja blagajna za razdelitev posestev med kmete je takoj po razdelitvi veleposestva začela z organizacijo za drug; zadruge naj kmete vsestransko poučujejo in naj jim preskrbijo semena, stroje, orodje in razno blago, na drugi strani naj pa zagotovijo kmetom prodajo poljedelskih pridelkov. Doslej deluje v stari Rumuniji 436 poljedelskih združenj z 29.000 člani in 28,741.000 podpisanimi leji; vplačanih je 9,836.000 lejev. V Besarabiji, Erdeljski in Bukovini se dela na isti način; poštevalo se pa zgodovinske razmere, ki so bile v vsaki teh dežel čisto drugačne. Erdeljska na primer je imela že prej visoko razvito združništvo. K vsemu temu pridejo zraven okrajne razstave, ustanovili bodo poljedelske zbornice, izdali bodo postave o trgovini z žitom, podpirali bodo svilogojstvo in nakazali bodo 150 milijonov lejev samo za nakup semen.

Ljubljanska borza.

Ponedeljek, 15. junija 1925.

Blago: Les: Smrekovi in jelovi hloidi, od 25 cm prem. napr., fco nakl. postaja den. 250; hrastove vozovne deščice, 44 mm, 2,65 m, 54 mm, 2,85 m, fco meja den. 1400; bukova drva, 1 m dolž., fco Skoplje 1 vag., den. 30, bl. 30, zaklj. 30; smrekove in jelove deske, 13, 20, 25, 30, 40, 50 mm od 18 cm šir., paral. ostrorobne, fco nakl. postaja 2 vag., den. 630, bl. 630, zaklj. 630; česlo, suho, letošnje, zdravo, v ovogh, fco nakl. postaja 2 vag., den. 35, bl. 35, zaklj. 35. — Žito in poljski pridelki: Pšenica Rosafé, par. Postaja trans. bl. 460; pšenica avstralska, par. Postojna trans. bl. 450; otrobi pšenični, juta-vreče, fco Ljubljana bl. 200; ječmen, orig., srbski, 60 kg, fco Ljubljana bl. 325; korusa, par. Vinkovci bl. 200.

Vrednote: 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 61½, bl. 63, zaklj. 62; Loterijska 2½% državna renta za vojno škodo den. 199; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225, bl. 265; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 105; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 798, bl. 808; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 68; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 185, bl. 195; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 134; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100, bl. 112; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 265, bl. 280; 4½% zastavni listi Kranjske dež. banke den. 20; 4½% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20.

Tržna poročila.

Ljubljanski trg. Pretekli teden se je prodajalo na ljubljanskem trgu (v dinarjih): svinjsko meso 15 do 30, slanina 22 do 25 za kg. Perutnina: kokoši 30 do 45 za komad, piščanci 30 do 55 za par, gosi 50 do 55 za komad, race 75 za par; domači zajci 10 do 40, kozlički 65 do 70 za komad; jajca 1.25 do 1.50 za komad. Mlečni proizvodi: mleko 3 za liter, maslo surovo 40 do 44, kuhano 60 za kg, smetana 11 do 14 za liter, sir 3 do 8 za komad. Zelenjava in sočivje: glavna solata 0.75 do 1, zelenjava k juhi, zelena in peteršilj 0.50 do 1 za šopek, špinača 1

za merico, kumarce 3 do 10, fižol v stročju 13 do 14, grah v stročju 5 za kg, karfiolja 2 do 15 za komad, česen 15 do 20, čebula 4 do 5, kislje zelje 3.50 do 4 za kg. Sadje: češnjice 6 do 12 za kg, 3 do 4.50 za liter borovnice 4.50 za liter. Krompir 1.75 do 2, novi 5 do 7 za kg. Zito: pšenica 3 do 3.50, rž 2.50 do 3, ječmen 2.25, turščica 2.50, oves 2, kaša 3 do 3.50, ajda 2, fižol 2 do 3 za liter.

Mariborski trg z dne 13. junija. V kljub deževnemu vremenu je bilo že na vse zgodaj vse polno ljudi na trgu. Prišlo je tudi 22 slaninarejv, ki so prodajali svinjino po 20 do 30, slanino po 25 in drob po 15 dinarjev kg. Domači mesarji so pa prodajali govedino po 12.50 do 20, teletino 15 do 20 in svinjino po 17.50, klobase pa po 20 do 40, prekajeno meso 30 do 40 dinarjev kg. Samo dva mesarja sta prodajala govedino po 10, teletino 12.50 in svinjino po 15 dinarjev kg. Zakaj drugi mesarji nečejo znižati cene, se ne ve. — **Perutnine** je bilo okoli 700 komadov. Cene so bile piščancem 20 do 25, večjim 30 do 75 Din za par, mladim racam in gosem 30 do 60, starim pa 60 do 100 Din za komad. Domačim zajčkom 10 do 50, kozličem 40 do 100, ovcam 50 do 125, kanalčkom 30 do 35, grlicam 65 Din za komad. — **Krompir, zelenjava, sadje in druga živila.** Stari krompir se je prodajal po 11 do 12.50 Din za mernik (7½ kg) ali pa 1.50 do 2 Din za kg, novi, letošnji (je ceneje) se je pa prodajal po 7 Din kg, čebula 4 do 5, kislje zelje 3.50, kislja repa 1.50 do 2, stročji grah 5, stročji pasulji 13 Din kg (letošnji umetno vzgojeni 2 Din kupček (28 komadov), solata 6 do 10 Din kg, glavna solata 1.50 do 2, braziljanska 2 do 4 dinarje komad, karfiol 4 do 18 Din komad; jabolka (ki gredo že h koncu 12 do 15 Din, češnje (so ceneje) 5 do 12 Din kg, pomaranče 1 do 3.50, limone 0.50 do 1 Din komad; bučno olje 18 do 22, mleko 3 do 3.50 Din, smetana 12 do 16 Din liter; maslo 40 do 44, kuhano 50 do 54 Din kg; jagode 15,

borovnice 3 Din liter. — Cvetlice 0.50 do 5 Din komad, v loncih 25 do 50 Din komad. — **Lončena in lesena roba** 0.50 do 15 dinarjev komad, brezove metle 2 do 5, lesene vile za seno 15 do 20, lesene grablje 20 do 25 Din komad, leseni ročni vozički 150 do 1000 Din komad. — **Seno in slama na mariborskem trgu dne 10. in 13. junija.** V sredo 10. t. m. so kmetje pripeljali 4 vozove sena in 8 vozov slame, v soboto 13. t. m. pa radi deževnega vremena samo 2 voza sena in 7 vozov slame na trg. Cene so bile senu 50 do 75, slami pa 35 do 45 dinarjev za 100 kg. Slama se je prodajala tudi po snopih in sicer 1.60 do 2.50 Din (slabša pa 1.25 Din) za snop. Cene senu in slami se bodo vzvišale, ker deževno in hladno vreme je oviralo senu in slami, da bi rastla normalno, posebno seno je ostalo prtilično in ne more rasti. Kakor kmetje pravijo, letos gotovo ne bo tako ugodne košnje kakor je bila lansko leto.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalo se je: 12 konjev, 14 bikov, 164 volov, 308 krav in 12 telet, skupaj 510 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 9. junija 1925 so bile sledeče: Debeli voli 1 kg žive teže od 8.25 do 9 Din, poldebeli voli 1 kg 7.50 do 8, plemenski voli 1 kg 4.50 do 6.75; biki za klanje 1 kg 5.50 do 7.50, glavne krave debele 1 kg 6.50 do 7.50, plemenske krave 1 kg 5 do 6.25, krave za klobasarje 1 kg 3.50 do 4.50, molzne krave 1 kg 5 do 7, breje krave 1 kg 5 do 7, mlada živina 1 kg 6.50 do 8, teleta 1 kg 10 do 11.75. Prodalo se je 299 komadov. Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg 12 do 20, II. vrste 12 do 20; meso od bikov krav telic 1 kg 12 do 20; telečje meso I. vrste 1 kg 20 do 22.50, II. vrste 1 kg 15 do 17.50; svinjsko meso sveže 1 kg 15 do 30 Din.

Cene na berlinskem trgu. Dne 4. t. m. se je prodalo na trgu v Berlinu na drobno za 50 kg franko Berlin: ječmen 19, zdrobljeni oves 20, moka iz krompirjevega škroba 22, makaroni 46, rezane

testenine 46, suhe slive 77, cimet 100, kava (Brasil) 200, kava (central Amerika) 250, sladkor 31.50, sladkor rafiniran 32.50, margarina I. 66, II. 66, specialna marka I. 60, II. 69. Maslo domače Ia 170, IIa 160. Maslo tujega izvora 165, kakao 50, pékmez 84.

KOVINSKI TRG.

V gospodarskem življenju Evrope se javljajo zlasti trije činitelji: sanacijski načrt Caillauxa, položaj v Maroku in pa slabi francoski frank. Na kovinskem trgu se je poznalo to v večji konkurenčni zmožnosti francoskega blaga. Kupno veselje se pa ni povečalo. Še zmeraj se veliko piše o pogajanjih med Nemčijo in Francijo. Na uredbo gospodarskega razmerja med tema dvema državama gleda vse evropsko gospodarstvo, saj sta ti dve državi med najvažnejšimi gospodarskimi faktorji. Uredba bi splošno stabilizacijo in gospodarski mir v Evropi zelo dvignila. Negotovost glede zaključka pogajanj se razlaga zelo različno, pesimistično in optimistično. Pravijo, da Anglija sodelovanju nemških in francoskih obratov ni nič kaj naklonjena, in je tvorba kartela brez Anglije težka stvar. Cene na kontinentalnem eksportnem trgu so bile na koncu prvega junijevega tedna tele: Železo v palicah 5/10 do 5/15, valjana žica 6/15, surova pločevina 7 do 7/3, srednja 8 do 8/5, fina 9/15.

Angleže kovinski trg skrbi. Uvoza je zmeraj več; v prvih štirih letošnjih mesecih 989.000 ton, lani v istem času pa 696.000. Cene so šle spet nazaj, trg čaka, eksporta ni, položaj od dne do dne težavnejši. — **Francoski trg** se negotovosti zadnjih tednov ne more znebiti, kar se seveda pri trgovini zelo pozna. Tovar nam se kupičijo zaloge, namenjene za Nemčijo. Domače cene so se držale na prejšnji višini: železo v palicah 530 do 560 frankov, surova pločevina 750, srednja 890, fina 1060. — **Belgijski trg** je kazal v začetku junija nadaljne znake boljšanja, posledica poživljenja belgijske

devize. Polfabrikatov je bilo malo na trgu in so se zato prav lahko prodajali. Surovo železo trdno, pločevina vsled močne tuje konkurence nekoliko slabša. Zmeraj bolj se javlja francoski konkurent in vpliva na cene. Okoli 8. junija so bile takele: železo v palicah 525 do 530 frankov, tračnice 600, surova pločevina 655, srednja 705, fina 900 frankov. — **Položaj nemškega kovinskega trga** se je v zadnjem času nekam poslabšal, tako trgovina kakor konsum vse premalo povprašujeta. Podjetja to zelo čutijo, naročil je malo. Domače cene: železo v palicah 131 zlatih mark, valjana žica 143, surova pločevina 142, srednja 165, fina 180 do 200. — Na Češkoslovaškem je trg miren, povpraševanje razmeroma majhno. Skrbi jih štrajk na Severnem Češkem, ki se še zmeraj ni umiril.

Dobava, prodaja.

Dobave. Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 23. junija t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg bencina za razsvetljavo. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 10. julija t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave starega železa. Dne 13. julija t. l. pri generalni direkciji posrednih davkov v Beogradu glede dobave obleke za finančno kontrolo 8250 kap, 8250 garnitur obleke (garnitura sestoji iz bluže, plašča, hlač dokolenk in dolgih hlač), 16.500 kom. srajc, 16.500 kom. spodnjih hlač, 8250 parov usnjenih gamaš in 8500 komadov službenih znakov; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega materijala (asfalt, samotna moka, mavec, trstica, strešna lepenka, samotna opeka); pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 91.250 kg raznega železa.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Žaga

s tremi gatri in paromlinom

v obratu, v dobrem stanju, leži ob veliki reki na približno 8 jhovah velikem zemljišču v Vojvodini, je pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji na prodaj.

Reflektanti naj se blagovoliijo obrniti na upravo „Trgovskega lista“ pod šte. 552

Najbolji šivalni stroj in kolosa se edno le

Josip Petelinc-a

znanke

GRITZNER, PHÖNIX in ADLER

za ročbino, obet in industrijo

Ljubljana blizu Prufarovega spomenika

Posit v varstvu brezplačno. Večletna garancija. Delavnica za popravila. Na veliko. Telefon 913 Na malo.

Teodor Korn

Ljubljana, Poljanska cesta št. 3

Krovci, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodo-vodov

Naprava strelvodov. Kopalniške in klosetne naprave.

Izdolovanje posod iz pločevine za firme, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle) za konzerve

JUHAN

Veletrgovina A. SARABON

v Ljubljani priporoča

špecerijsko blago

raznoverstno žganje moko in deželne pridelke

raznoverstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prufarovega spomenika) ob vodi Na malo!

Naprava potrošilnice za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, medu žaga, pletenine, lepse roba, ličotke, saksove, toaletno blago. Telefon 913

Edini tih pisalni stroj z neomejeno trpežnostjo

L. C. SMITH & BROS, MOD. 8

brez najmanjšega ropota, ker so vsi tečajji na krogličnih ležajih.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. G. I.

Specijalna mehanična delavnica za popravilo pisalnih, računskih in tehničnih strojev.

TISKARNA „MERKUR“

TRG. IND. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigoveznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552